

JENNI STAMMEIER

THE TORONTO DAILY STAR

TORONTO, MONDAY, DECEMBER 22, 1913—TWENTY-FOUR PAGES.

Last Edition

Corn Stook Where Eglinton Farmer Found the Missing Anna Yokinen Just Before She Expired Without Revealing Her Secret

THE... proper... To-day they joined forces, representa...

HEROIC ATTEMPT OF WIFE TO... DROWNING HUSBAND

ANNA YOKINEN.

Al... to Rescue Him, But Rides...
W... Than Alive.
Three Days...
the... of...
S...
The... was...
H...

TYTTÖ MAISSI- PELLOSSA

ANNA JOKISEN MYSTEERIKUOLEMA

docendo

JENNI STAMMEIER

**TYTTÖ
MAISSI-
PELLOSSA**

ANNA JOKISEN MYSTEERIKUOLEMA

DOCENDO

Tämän teoksen tekemistä ovat tukeneet Valtion Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, Suomen tiedetoimittajain liitto ry, Suomen tietokirjailijat ry sekä Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö JOKES.

Copyright © Jenni Stammeier ja Docendo 2022
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Tämän teoksen tekstin ja kuvien jäljentäminen ilman lupaa painamalla, monistamalla, skannaamalla tai muilla tavoin kielletään tekijänoikeuslain mukaisesti.

Etukannen kuvat: Toronto Public Library, Topley Studio / Library and Archives
Canada, The Toronto Daily Star
Takakannen kuvat: Wikimedia Commons

Kansi ja graafinen suunnittelu: Jarkko Lemetyinen / Katse Design

Kustantaja:
Docendo, Jyväskylä
puh. 044 7270 250
info@docendo.fi
www.docendo.fi

ISBN 978-952-382-383-9
Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Lukijalle	9
-----------------	---

I

VIATTOMAN PIIKATYTÖN VAARALLINEN ELÄMÄ	16
---	----

Anna löytyy	18
Anna katoaa.....	25
Suomalaisnaiset eksyksissä.....	30
Annan elämä Suomessa	38
Lehdistöltä pimitettiin tietoa.....	45
Siirtolaisnaisten näköalattomuus	51
Toronton horjumattomat sosialistit	66
Työläistytön kunnia	70
Naisen paikka oli kotona.....	79
Suomalaiset ihmiskaupan uhreina.....	85
Naisista tehtiin uhreja	96

II

”LANGENNEEN” NAISEN SELVIYTYMISKEINOT	104
--	-----

Lähtikö Anna miehen matkaan?	106
Epätoivoiset nuoret äidit	111
Abortti oli laiton ja vaarallinen.....	119

Oliko Anna prostituoitu?	125
Suomalaisten ryvettynyt maine.....	128
Naisten työt miesten kaupungissa.....	135
Kotipalvelijat prostituoituina	145
Prostituoitu pääsi helpommalla	155
Suomalaiset parittajina	161
Naisen henkilöllisyys selviää	171

III

SUOMALAISSIIRTOLAISTEN MAINETTA ON PIDETTÄVÄ YLLÄ

Siirtolaisnaiset nähtiin heikkomielisinä.....	176
Annan henkiset kyvyt.....	188
Poikajoukko löytää Annan.....	192
Syrjittiinkö Annaa?	198
Anna haudataan.....	208
Selityksiä Annan käytökselle.....	216

Jälkisanat	221
Lähteistä ja metodeista	224
Kiitokset.....	227
Viitteet	229
Lähteet	237

*Pieni orpo köyhä ja turvaton
Vilutuulissa harhailee,
Kyynel vierivi kalpealle poskelle
Ääni itkusta värisee.*

**KATKELMA RUNOSTA
TOVERITAR-LEHDESSÄ 19.12.1916**

Lukijalle

Taas suomalainen tyttö joutunut Amerikassa orjakauppaa harjottawan agentin kynsiin.¹

Tällaisia otsikoita saivat suomalaiset lukea tammikuussa 1914. Siirtolaisnaisen pahin mahdollinen uhkakuva oli toteutunut. Tai ainakin niin uskottiin.

Edelleen kuulee väitettävän, että ”Kanada oli miesten helvetti ja naisten taivas”. Mutta todellisuudessa herrasväelle piikovat alipalkatut suomalaisnaiset olivat erittäin haavoittuvaisessa asemassa.

Keuruulainen Anna Jokinen oli lähtenyt piikomaan Kanadaan syksyllä 1913. Hän oli ehtinyt asua ja työskennellä Torontossa vasta kaksi kuukautta ennen katoamistaan joulukuisen tanssi-illan jälkeen.

Anna etsintäkuulutettiin koko Pohjois-Amerikan laajuisesti, ja huhut hänen katoamisensa syistä lähtivät liikkeelle.

Kului lähes kolme viikkoa. Sitten hänet löydettiin henkito-reissaan maissipellolta makaamasta. Hän sai apua mutta kuoli ennen lääkärin saapumista.

Annan katoaminen ja kuolema jäivät aikoinaan mysteereiksi. Poliisilla oli tapauksesta oma teoriansa, mutta suomalaisyhteisö oli vahvasti eri mieltä.

Joulun alla 1913 Anna Jokinen oli hetken aikaa kaikkien torontolaislehtien etusivuilla. ”Nuoren ja kauniin suoma-laistytön” mysteerinen katoaminen ja kuolema talvisella maissipellolla levisi kanadalaisten lehtien palstoille myös Toronton ulkopuolella, ja tapauksesta kirjoitettiin myös Suomessa.

Liikkui huhuja, että Anna olisi katoamisiltanaan mennyt sulhasensa luokse, että hän olisi alkoholin vaikutuksen alaisena hypännyt automobilistin kyytiin seikkailemaan ja että hän olisi lähtenyt prostituoiduksi suomalaisten salakapakkaan kuuluisaan hopeakaivoskaupunki Cobalttiin.

Maissipellolla parveileva utelias väki arveli hänen joutu-neen raiskauksen, seksuaalimurhan tai ”valkoisen orjakaupan” eli ihmiskaupan uhriksi. Tulkinnat heiluivat aidosta myötätunnosta aina eugenistiseen tai rotuopilliseen ennakkoluuloisuuteen. Poliisi nimittäin lopulta ilmoitti, että mitään rikosta ei olisi tapahtunut. Anna olisi ainoastaan eksynyt, eikä ollut osannut pyytää apua, mikä selitettiin sillä, että hänen kallostaan oli löytynyt ”heikkomielisyyden” piirteitä.

Tämä herätti Annan tunteneissa suomalaisissa epäuskoa. Etenkin, kun ruumiinavauspöytäkirjat oli julistettu salaisiksi, vaikka mitään rikosta ei väitetysti ollut tapahtunut.

Toisaalta Anna oli saattanut kadota omasta halustaan. Hän oli 24-vuotias nainen, joka on voinut kaivata elämäänsä muu-tosta ja esimerkiksi lähtenyt toiselle puolella mannerta – joko yhdessä jonkun kanssa tai yksin.

Mitä ihmettä Annalle oikeasti oli tapahtunut? Mitä tapauksesta voisi saada selville nyt, lähes 120 vuotta myöhemmin?

Kävin haastattelemassa keuruulaisia, joiden esivanhemmat olivat saattaneet tuntea Annan. Sain Haapamäellä paneutunutta apua ja paljon taustatietoa talosta, jossa Anna oli ollut kasvattilapsena. Annasta itsestään oli kuitenkin jäljellä vain yksi ainoa huhu: ”Oliko se se tyttö, joka tukehdutettiin Kanadassa maissintähkiin?” Sekin tosin paljon puhuva.

Alkoi kiinnostava matka suomalaisten siirtolaisnaisten pimeään historiaan.

Katoamisen tavallisimmat syyt ovat tänä päivänä edelleen hyvin samanlaiset kuin sata vuotta sitten. Jos kyse ei ole henkirikoksesta, taustalla on todennäköisesti eksyminen, mielenterveysongelmat tai itsetuhoisuus. Kadonneiden joukossa on kuitenkin myös seikkailunhaluisia, parisuhde-, päihde- ja muista ongelmista kärsiviä sekä muistihäiriöisiä yksilöitä.²

Anna Jokisen mysteeriiin liittyviä spekulatioita ja huhuja selvittäessäni törmäsin häkellyttävän moniin karuihin ja kostettaviin tarinoihin, joissa oli samankaltaisia elementtejä.

Anna ei ollut ainoa noihin aikoihin kadonnut suomalaisnainen. Hänen kohtalonsisariaan alkoi löytyä enemmänkin.

Toisin sanoen se, mitä aikalaiset pitivät mahdollisena Annan kohtalona, pohjasi heidän kuulemiinsa naisten epäonnisiin tarinoin.

Ne vaativat tulla kerrotuiksi. Muiden suomalaisnaisten tarinat avasivat minulle heidän mahdollisuuksien kenttänsä ja maailmansa hämmästyttävän monipuolisella tavalla. Ne kertovat usein sydäntäsärkevästi suomalaisten siirtolaisnaisten selviytymiskeinoista, valinnoista ja liikkumatilasta. Annan tarina antoi äänen laajemmalle joukolle siirtolaisnaisia, joiden tarina oli painunut unholaan häpeän ja vaikeutumisen myötä.

Suomalaisnaiset olivat amerikkalaisen herrasväen keskuudessa suosittuja kotipalvelijattaria, sillä suurin osa heistä oli vähästä kiitollisia ja köyhissä oloissa kovaan työntekoon totuneita.

Kotiväen sai Suomessa helposti kateelliseksi kuvailemalla, miten ”hienoon fämiiliin” oli päässyt piaiaksi.

Todellisuus saattoi kuitenkin olla jotain aivan muuta.

Työmies-lehti kirjoitti vuosi ennen Anna Jokisen katoamista, että ”usein saamme kuulla, miten Amerikassa suomalaiset palvelijattaret joutuivat kaikellaisten waarojen ja petosten alaisiksi”.

Häveliäiden ilmaisujen taakse kätkeytyy sekä taloudellista että seksuaalista hyväksikäyttöä.

Ei siis ihme, että moni suomalaispiika otti ja lähti. Työväenaatteet olivat suomalaisnaisten keskuudessa suosiossa, ja heillä oli oma sosialistinen sanomalehtensä Toveritar. Toisaalta oli yhtä paljon heitä, jotka eivät uskaltaneet irrottautua koti-Suomen konservatiivisista kahleista ja pysyivät kuuliaisina isäntäperheelle kaltoin kohtelustaan huolimatta.

Siirtolaisuus on tunteita herättävä aihe, jossa kansalliset stereotyyppiat vilisevät.

Suomessa helposti muistellaan menneiden aikojen Amerikkaan lähteneitä työteliinä, rehellisinä ja uudelle yhteiskunnalle kuuliaisina siirtolaisina. Totuus on tietenkin paljon moniulotteisempi.

Se puolen miljoonan suomalaisen joukko, joka 1800- ja 1900-luvun vaihteessa lähti rapakon taakse onneaan etsimään, oli yhtä monenkirjavaa kuin tuon ajan Suomen suurruhtinaskunnan asukkaatkin.

Jos lukee minkä tahansa suomalaisen paikallislehden pikku-uutisia vaikkapa juuri vuodelta 1913, löytyy niistä rötöksiä, petoksia ja puukotuksia sekä tarkastusnaisia, sikiönlähdetyksiä ja lapsenmurhia. Miehet vastasivat pontikan keitosta, mutta

amerikanleskiksi jääneet naiset möivät pontikkaa siinä missä miehetkin, aviottomat lapset helmoissaan pyörien.

Samat sosiaaliset ongelmat seurasivat suomalaissiirtolaisia Pohjois-Amerikkaan.

Samat teemat toistuvat Annaan liittyvissä spekulatioissa. Vaihtoehdot olivat siirtolaisnaisille tuona aikana tyystin toiset kuin nykypäivän Pohjois-Amerikkaan muuttavilla suomalaisnaisilla. Myös yhteiskunnalliset asenteet seksipalveluita myyviä naisia kohtaan olivat sekä Suomessa että Pohjois-Amerikassa toiset kuin nykyään. Toisaalta yllättävän monessa tapauksessa on tulkittavissa, että prostituutio (tai salakapakointi) oli naisten vapaaehtoinen valinta.

Esittelen tarkemmin käyttämiäni lähteitä ja esitän kiitokset kirjan loppuosassa. Käyttämästäni terminologiasta on kuitenkin syytä mainita muutama seikka heti alkuun.

Anna Jokista koskevissa otsikoissa toistui sana ”tyttö”, vaikka hän oli aikuinen nainen. Tänä päivänä tyttö viittaa lapseen tai teini-ikäiseen, mutta 1900-luvun alussa se oli yleinen nimitys nuorelle naimattomalle naiselle. Kun kirjoitan aikakauden näkökulmasta tai siteeraan lehtiartikkeleita, käytän tyttö-sanaa sen vanhentuneessa merkityksessä. Yleisellä tasolla puhun nuorista naisista.

Käytän myös aviotonta lasta tarkoittavaa, loukkaavaa nimitystä ”äpäpä” silloin, kun tarkoitus on korostaa aikakauden syrjivää asennetta.

Myös seksikaupan käsitteistö on muuttunut. Termeihin ”prostituutio” ja ”prostituoitu” liitetään nykyään negatiivisia merkityksiä, ja korrektimpi käsite olisi seksityöntekijä.

Seksityöntekijyyttä ei kuitenkaan mentaalisenä konstruktiona ollut vielä 1900-luvun alussa olemassa. Koska teoksessa käsitellään paljon ihmiskauppaa, hyväksikäyttöä ja seksityöhön pakottamista, on myös vähemmän harhaanjohtavaa puhua prostituoiduista kuin seksityöntekijöistä, joihin yhdistyy mielikuva

vapaaehtoisuudesta. Seksityö-käsitettä käytän, kun vertaan menneitä ilmiöitä nykypäivään tai kerron aiheesta yleisemmällä tasolla.

Edellä kuvattu analogia koskee ”bordellia” ja sen vanhentuneita nimityksiä ”ilotalo”, ”haureuslaitos” tai ”porttola”.

Esilehdiltä löytyvään Toronton karttaan on merkitty keskeisimmät Annan elämänpiiriin, katoamiseen ja kuolemaan liittyvät paikat.

Tämä teos on eräänlainen löyhä jatko-osa tietokirjalleni *Suomalaiset junapummit – Kulkureita ja kerjäläisiä Amerikan raiteilla* (2019), joka käsitteli Pohjois-Amerikkaan lähteneiden suomalaismiesten ajautumista yhteiskunnan nurjalle puolelle. Suomalaisten kulkureiden ja kerjäläisten elämään tutustuessani jouduin yhä uudestaan toteamaan, että mikäli siirtolaiset työnnetään vastaanottavan maan alimmalle portaalle, alkavat he käyttäytyä varsin arkkityyppisesti. He kääntävät selkensä yhteiskunnalle ja ottavat omavaltaiset selviytymiskeinot käyttöönsä.

Näin kävi myös suomalaisnaisille. He eivät epäröineet siirtyä alamaailmaan salakapakoitsijoiksi, prostituoiduiksi tai bordellinpitäjiksi selviytyäkseen silloin, kun heidän työolonsa olivat epäinhimilliset, he kokivat seksuaalista väkivaltaa tai jäivät työtömiksi ja kodittomiksi.

Suomalaisissa junapummeissa keskeisiä teemoja olivat siirtolaisvastaisuus, rasismi ja jopa eugeniikka, rotyhygienia. Ne toistuvat myös tässä teoksessa. ”Heikkomieliseksi” määriteltujen siirtolaisnaisten ajateltiin lisääntyvän holtittomasti, lisäävän sosiaalisia ongelmia ja näin ollen rappioittavan yhteiskuntaa.

Suomalaiset junapummit eivät kehdanneet kirjoittaa tilanteestaan rehellisesti kotiin, sillä perhe odotti miehen tienaavan talorahoja. Asetelma toistuu tässä teoksessa.

Kotimaahan ei olisi kehdannut kirjoittaa ”sortuneensa” tai

”langenneensa”, kuten asia tuolloin ilmaistiin, odottavansa avio-
tonta lasta tai ajautuneensa myymään viinaa tai itseään.

Anna oli tehnyt piian töitä seitsemänvuotiaasta lähtien. Kun hän matkusti syksyllä 1913 Kanadaan, hänellä oli jo 17 vuoden työrupeama takanaan. Kuten niin monella muulla siirtolaisnaisella, hänelläkin on siintänyt mielessään parempi elämä.

Suomessa naiset saivat äänioikeuden vuonna 1906, mutta Pohjois-Amerikassa heidän elämäänsä helpottivat paremmat palkat ja korkeampi elintaso.

Amerikkalaiskaupunkien kotitalouksissa sähkökoneet ja juokseva vesi olivat 1910-luvulla yleistyneet, mutta suomalaispiialle ne edustivat silkkaa ylellisyyttä.

Ja mikä maailma kaupungeissa naisille avautuikaan! Elo-
kuvat, kahvilat, ravintolat, kielet ja monikerroksiset tavaratalot tarjosivat jotain muuta kuin torikauppiat kotipitäjän syys-
markkinoilla. Värikäs seuraelämä huvipuistoinen ja tanssi-
paikkoineen sekä mahdollisuus hankkia muodikkaita vaatteita edullisesti toivat monen elämään kaivattua merkityksellisyyttä.

Anna Jokinen oli mennyt katoamispäivänään ystävättäriensä kanssa tavarataloon ostoksille, valokuvaamoon otattamaan yhteiskuvan ja tansseihin pitämään hauskaa. Olihan kotipalvelijoiden jokatorstainen vapaailta.

Kenelläkään ei tuntunut olevan aavistustakaan siitä, minne Anna sen jälkeen katosi.

Anna Jokisesta jäi jäljelle vain yksi valokuva. Se on otettu noin kuusi tuntia ennen hänen katoamistaan.

Anna on vetänyt päätään taakse ja hän katsoo kameraan alaspäin, ylviistosta. Ilmeestä voi lukea uhmakkuutta, mutta myös epäluuloa. Hänen katseensa on kova ja sulkeutunut. Siinä on väsymystä ja ahdistusta.

Miksi Anna, jonka pitäisi olla unelmiensa maassa, ei hymyile?

**Viattoman
piikatyön
vaarallinen
elämä**

*Tiellä kerran kohtasin
Mä lapsen ryysyisen
Kun talven voimat raivosi
- Hän kulki värjyen.*

*Mä kysyin: kalvas lapsenen,
Minne tiesi käy?
Ken on sun isä - äitisi
- Eikö kotis näy?*

*Koti - lapsi katsoi säihkyen,
"En tahdo jäädä sinne,
Mä tahdon poies kiiruhtaa,
- Tahdon vaikka minne!"*

*Mä olen kunnan elätti
-Orpo -huutolainen,
Mun osanani pilkka on,
Nälkä kurjuus vainen,*

*Äiti kuoli tehtaassa,
Kun olin pieni vielä,
Ja isäni, ken lieneekään,
Hän kulkee eri tiellä.*

*Jos kysyn häntä keneltä,
Ain vastauksen saan:
- "Sä lapsi parka tiedäthän,
Oot lehtolapsi vaan."*

*"Oi auttakaa!" hän rukoili,
Mua jäytää, paleltaa,
Tää yö niin kylmä - kolkko on,
Ja kuolo kammottaa.*

**KATKELMA RUNOSTA
TOVERITAR-LEHDESSÄ 27.5.1919**

Anna löytyy

.....
”KUOLI ILMAN, ETTÄ KERTOI,
MITÄ TAPAHTUI”

Anna Jokinen makasi valittaen jäisellä maissipellolla Toronton laitamilla. Oli sunnuntaiamu, joulukuun 21. päivä vuonna 1913. Pakkasta oli yöllä ollut nelisen astetta, mutta Annalla ei ollut takkia, hattua eikä hansikkaita. Kahden farmitalon ikkunasta loisti lämmin hehku. Siellä leivottiin pipareita, joululaulut raikuivat. Mutta talot olivat etäällä. Näkisikö häntä kukaan? Pystyisikö kukaan auttamaan?

Samoihin aikoihin maissipellon omistaja John W. Dew oli palaamassa kotiinsa joka-aamuaiselta maidontoimituskierrokseltaan pellon laitaa kulkevaa tietä kävellen. Pellon sato oli korjattu, ja maa oli kynnetty. Maissin rangat oli nostettu tasaisin välimatkoin yli parin metrin korkuisiksi kuhilaiksi.

Kello oli noin yksitoista, kun Dew kiipesi aidan yli päästäkseen pellon viertä kulkevalle polulle. Sitten hän äkkäsi kuhilaan tuntumassa jotain sinistä ja kuuli valitusta.

Ensin Dew ajatteli yhden lapsistaan olevan pellolla piiloilla. Kun hän katsoi kuhilaan taakse, ei hän nähnyt lastaan

vaan sinipaitaisen naisen maassa makaamassa. Dew riensi apuun. Ulkomaalaiselta vaikuttavan nuoren naisen iho oli kylmästä sinertävä. Dew yritti kysyä tytöltä, mitä oli tapahtunut, mutta tämä vain haukkoi henkeään ja yritti sopertaa jotain.³

Dew kertoi ottaneensa naisen syliinsä ja kantaneensa tämän lähellä olleeseen kotiinsa. Hän kutsui lääkärin paikalle.

Dew'n talossa oli kokoonnuttu joulunviettoon. Vaimo, sisko, veli sekä vanhemmat tekivät parhaansa kuolevan naisen virvoittamiseksi. Mutta kun lääkäri W. L. Bond saapui paikalle, oli nuori nainen jo kuollut.

Dew'n mukaan nainen oli ollut tajuissaan ja tuijottanut heitä herkeämättä kuolemaansa asti. Mutta ”muutamia vieraskielisiä sanoja lukuun ottamatta” tämä oli ollut vaiti.⁴

Ruumiin tutkinut tohtori Bond ei löytänyt ruumiista väkivallan merkkejä, ainoastaan ”muutamia naarmuja kasvoista. Mutta silmissä oli sellaisen henkilön jäykkä katse, joka oli kuollut hitaasti luonnottomissa olosuhteissa”, hän oli sanonut.⁵

”Hän kuoli vieden viimeisten viikkojensa salaisuuden mukanaan”, kirjoitti The Toronto Daily Star etusivun uutisessa seuraavana päivänä 22.12.1913.

Poliisi yhdisti löydetyn naisen nopeasti suomalaisnaiseen, joka oli ilmoitettu kadonneeksi yli kaksi viikkoa aikaisemmin. Ruumiin tunnistamaan tulleet suomalaiset vahvistivat epäilyt. Kyseessä oli Anna Jokinen.

Keuruulta kotoisin ollut 24-vuotias Anna Jokinen oli saapunut Kanadaan vain kaksi kuukautta aikaisemmin. Hän ei ollut juuri ehtinyt nauttia elämästään suomalaisten siirtolaisten paratiisiksi kutsutussa maassa.

Näin Anna Jokisen kuolemasta uutisoitiin Suomessa:

.....

Joulukuun 4 päivän iltana lähti nti Jokinen sosialistiosaston iltamasta Torontossa toweriensa seuraamana. Erottuaan heistä noin 5 minuutin matkan päässä läksi hän asunnolleen. Tämän jälkeen ei häntä nähty eikä löydetty vaikka wiranomaisetkin koittiwät etsiä. Torontolainen sosialistiosasto teki myös kaiken woitawansa hänen löytämisekseen luvaten 500 dollarin palkinnon sille joka hänet elävänä tuo tai ilmoittaa osaston walitseman komitean jäsenille sekä 50 dollarin palkinnon sille, joka hänet löytää kuolleena. Kaikesta tästä huolimatta ei häntä löydetty ennen kuin w. k. 21 päivänä erään farmarin maissikuhilaan alta. Löydettyessä on sanottu tytön olleen hengissä mutta kuollut lääkäriin wietäessä.

Kirjottaja samoin kuin muutkin henkilöt Amerikassa pitävät warmana että nti Jokinen on joutunut walkoisen orjakaupan agenttien raa'an wäkiwallan uhriksi. Wielä ei kuitenkaan ole wiralista ilmoitusta ruumiin awauksesta joka selwittää asian paremmin.

Tämä olkoon waroitukseksi suomalaisille, etenkin naisille kun matkustawat ulkomaille, että warowat joutumasta uhreiksi wiekottelijain.

.....

Anna oli kadonnut torstaina 4.12.1913 suomalaisten haalilla järjestettyjen tanssien jälkeen. Viimeisenä Annan oli nähnyt hänen ystävänsä Martha Blomqvist, joka palasi Annan kanssa tansseista samalla raitiovaunulla. Martha oli nähnyt Annan kävelleen raitiovaunupysäkillä kohti palveluspaikkaansa puoli yhdentoista jälkeen. Sen jälkeen hänestä ei ollut kuulunut mitään. Ennen kuin nyt.

Toronton suomalaiset järjestiwät pikaisen tapaamisen. Heidän Finnish Society -niminen yhdistyksensä ilmoitti lahjoittawansa

500 dollaria sille, joka pystyisi antamaan Anna Jokisen kuolemasta lisätietoja. Summa kertoo paljon Toronton suomalaisten ponnistuksista löytää Anna. Annan tapaisten kotipalvelijoiden kuukausipalkka oli vaivaiset 15 dollaria.

Anna Jokisen (myös Yokinen, Yakinen, Jockinson tai Yokinson) mysteeri oli seuraavana päivänä torontolaisten The Globe and Mailin, The Toronto Worldin ja The Toronto Daily Starin kansissa. Otsikoihin nostettiin mysteeriä, autokyytiä, alkoholia ja valkoista orjakauppaa.

.....
Annie Yakinen löydetty kuoleman kielissä pelloilta Eglinton Avenuen laidalta – Vaatteissa oleva oluen haju viittaa valkoiseen orjakauppaan – Merkkejä siitä, että tyttö olisi vietelty auton kyytiin – Katosi mysteerisesti joulukuun neljäntenä – Kuoli ilman, että kertoi, mitä tapahtui⁶

Toronto Daily Starin etusivusta peräti puolet oli omistettu Annan tapaukselle. Hänen kasvokuvansa lisäksi etusivulla julkaistiin kuvat Annan löytäneestä farmari John Dew'sta, tämän kotitalosta ja maissikuhilaasta. Kuvateksti viittasi Annan tulleen murhatuksi.

.....
Anna Yokisen todennäköisen murhan tapahtumapaikka. [] Tytön hattu, takki ja hansikkaat löydettiin tämän kuhilaan sisältä, huolimattomaan kasaan heitettynä, kuin pikaisen kätkemisyriityksen jäljiltä.⁷

Tapaus näytti lehdistön mielestä selvältä seksuaalimurhalta tai sen yritykseltä, jossa siirtolaistyttö olisi hyväksikäytön jälkeen

päässyt pakenemaan tai jätetty peltoon nääntymään kuoliaaksi paitahihasilaan.

Dew oli ottanut Annan kohtalosta itsenäisesti selvää.

Kun Annan ruumis oli viety kuolinsyytutkimukseen, Dew kertoi palanneensa maissipellolle ja havainneensa löytöpaikan viereisessä kuhilaassa aukon. Anna oli ilmiselvästi piileskellyt kuhilaan sisällä. Kenties hän oli ryöminyt sinne hyväksikäyttäjien kynsistä päästyään.

Pystyyn nostetuista maissinrangoista koostunut kuhilas oli kolme metriä leveä, kaksi ja puoli metriä korkea ja muodosti eräänlaisen teltan. Sen keskelle kaivettu kolo ei ollut ihmisen ruumista suurempi. Se oli niin pieni, ettei sitä voinut huomata kuin läheltä, ja se osoitti pellolle eikä tielle tai läheisille taloille päin. Kolon keskelle oli tehty maissin lehivistä vaatimaton peti. Lehvät olivat painuneet tiiviisti kasaan, ja jätöksistä päätellen piilopaikka oli ollut tytön käytössä useita päiviä.⁸

Dew löysi piilopaikasta naisen hansikkaat, takin, majava-hatun ja lompakon. Viimeksi mainitun ympärille oli kääritty nenäliina, jossa oli nimikirjaimet A. J. Lompakossa oli viisi dollaria seteleinä, kahdenkymmenenviiden sentin kolikko, kolme pakkausta käyttämättömiä uusia kuvapostikortteja ja miespuolisen ystävän kirjoittama kirje, joka oli lähetetty Portlandista, Yhdysvalloista.

Kaikki tavarat olivat painautuneet maissirankojen alle. Ne olivat kosteita, mikä viittasi siihen, että ne olivat maanneet siellä useita päiviä.

Mitään taistelun merkkejä ei kuhilaasta löytynyt, ja Annan rahatkin olivat tallessa.

Toronton kaupungin poliisin teoria olikin, että Anna olisi ainoastaan eksynyt eikä englannin kieltä taitamattomana olisi osannut pyytää apua.

**ANNA JOKINEN KATOSI TANSSI-ILLAN
JÄLKEEN TORONTOSSA JOULUKUUSSA
1913. KEURUULAISPIIKA LÖYTYI
HENKITOREISSAAN MAISSIPELLOSTA
LÄHES KOLME VIIKKOA MYÖHEMMIN.**

Anna oli ennen kuolemaansa sopertanut löytäjälleen jotakin, mutta tämä ei tietenkään ymmärtänyt suomea. Mitä Annalle oli oikein tapahtunut?

Väitettiin, että hän oli hypännyt tuntemattomien miesten kyytiin, että hän oli ihmiskaupan uhri ja että hän oli löytynyt suomalaisesta ilotalosta syrjäisessä kaivoskaupungissa. Sitten etsivät kertoivat olevansa murhaajan jäljillä.

Lopulta ilmoitettiin, että mitään rikosta ei olisi tapahtunut. Tyttö oli poliisiin mukaan ainoastaan eksynyt eikä ”heikkomieli-senä” ymmärtänyt pyytää apua. Tästä huolimatta ruumiinavauspöytäkirjat julistettiin salaisiksi.

”The Mystery of Annie Yokinen” nousi torontolaislehtien etusivuille ja kiinnosti hetken suurta yleisöä. Sitten tapaus unohtui.

Tyttö maissipellossa etsii vastauksia Annan mysteerikuoleman avoimeksi jääneisiin kysymyksiin. Samalla se vie lukijan 1900-luvun alun mainareita ja lumperjärkejä kuhiseviin kaupunkkeihin, joissa Satiainen-Maija möi itseään, Pata-Ässä juotti salakapakassa ja Andersonin Mamma hoiti piioille sikiönlähdetyksiä.

JENNI STAMMEIER on toimittaja, joka on kirjoittanut kirjan *Suomalaiset junapummit – Kulkureita ja kerjäläisiä Amerikan raitilla*.

9 789523 823839

KL 32.21
ISBN 978-952-382-383-9

DOCENDO
www.docendo.fi

Kansi: Katse Design